

Göta hovrätt, Domstols- byggnaden, F003001

Antikvarisk medverkan i samband med
omfogning av den södra fasaden,
Jönköpings stad i Jönköpings kommun, Jönköpings län

Göta hovrätt, Domstolsbyggnaden, F003001

Antikvarisk medverkan i samband med
omfogning av den södra fasaden,
Jönköpings stad i Jönköpings kommun, Jönköpings län

Jönköpings läns museums dnr: 2024-161

SFV:s dnr: 1885/24

RAÄ:s dnr: RAÄ-2020-1421

Rapport och foto: Anders Franzén

Grafisk mall: Anna Stålhammar

Distribution: Digital pdf

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:

© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2024

Innehåll

Inledning.....	5
Syfte.....	5
Historik.....	5
Beskrivning inför åtgärder.....	8
Vidtagna åtgärder.....	9
Omfogning och konservering.....	9
Fönster.....	13
Fönsterbleck.....	14
Ankarjärn och ankarslutar.....	15
Övrigt.....	15
Kulturhistoriska iakttagelser.....	15
Numrering av valvingsstenar och inskriptioner.....	15
Fönster.....	16
Sammanfattning.....	17
Administrativa uppgifter.....	18
Referenser.....	18
Arkiv.....	18
Otryckta källor.....	18
Tryckta källor och litteratur.....	18

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

Riksantikvarieämbetet lämnade tillstånd till restaurering av fasaderna på Domstolsbyggnaden inom det statliga byggnadsminnet Göta hovrätt den 8 juli 2020, varvid den första etappen gällande den östra gaveln utfördes samma år. Under 2021 genomfördes restaureringen av byggnadens västra gavel. Under år 2024 har den tredje etappen rörande den södra gaveln genomförts. Det är denna etapp som redovisas i föreliggande rapport.

Ämbetets beslut stadgar att arbetena skall följas av antikvarisk medverkan. Byggherren Statens fastighetsverk (SFV) har valt att anlita Jönköpings läns museum för antikvarisk medverkan. Handläggare har varit antikvarie Anders Franzén, som även sammanställt denna rapport.

Arbetena på den södra fasaden genomfördes under en period från maj till augusti 2024. Det är värt att notera att den södra fasadens utvändiga trappa inte ingick i denna etapp.

Parallellt med den fasadrestaurering som antikvarien medverkade vid inleddes arbetena med ommålning av byggnadens fönster. Dessa arbeten betraktades som normalt underhåll och har inte betraktats som tillståndspliktiga. I den mån de har betydelse för projektets kulturhistoriska aspekter har det trots allt tagits med i denna rapport.

Syfte

Syftet med arbetena var i huvudsak att foga om och laga upp den södra stenfasaden. Tidigare har motsvarande arbeten utförts på den östra och västra gaveln. Även årets arbeten utgick från den skaderapport som konserveringsföretaget AB Stenkonservering Väst upprättat i november 2018. Under arbetets gång har arbeten på fönster, ankarjärn och takgesims tillkommit.

Syftet med antikvarisk medverkan var, i enlighet med Riksantikvarieämbetets tillståndsbeslut, att kontrollera att arbetena utfördes i enlighet med tillståndet, att samråda med byggherren under byggprocessen samt att dokumentera de genomförda åtgärderna i allmänhet, men även att fånga upp eventuella kulturhistoriska iakttagelser.

För att underlätta redovisningen har en numrering av alla fönster gjorts på fasadritningen på sidan 10.

Historik

Göta hovrätt är, både som myndighet och som anläggning, en av landets mest dokumenterade företeelser. I sen tid har SFV låtit upprätta ett vårdprogram som redogör för anläggningens beskaffenhet och historia samt hur den bör förvaltas i framtiden. År 2016 utkom en bok om Göta hovrätt som ger en djupare historik om anläggningen (Franzén 2016). För att erhålla en allmän bakgrund hänvisas till dessa skrifter. Nedan redogörs mer specifikt för historia som har anknytning till de genomförda åtgärderna.

Göta hovrätt 2016. Foto Göran Sandstedt.

Domstolsbyggnadens södra fasad, som nu var aktuell för restaurering.

Arkitekt Olof Tempelmans ombyggnadsritningar från omkring 1776 som visar den norra fasaden. Denna fasad är till stora delar identisk med den södra, som nu varit aktuell för åtgärder. Riksarkivet, Överintendentsämbetets arkiv.

Domstolsbyggnaden uppfördes under mitten av 1600-talet, troligen efter ritningar av arkitekten Simon De la Vallée. Exteriören var ovanlig för sin tid eftersom den helt utgjordes av kvaderhuggen sandsten.

Domstolsbyggnaden byggdes om kraftigt 1779–1781 då ytterväggarna stod kvar, men fönstren ändrades och förnyades. Hela takkonstruktionen gjordes också om.

Under genomförandet av den första etappen 2020 som avsåg den östra gaveln gjordes en del antikvariska iakttagelser. Det gällde främst färgsättning av fönster, källarluckor och ankarjärn. Dessa har presenterats i en tidigare rapport (2020:09). En del av dessa iakttagelser har bekräftats nu, men för övrigt erbjöd denna etapp inte lika många nya antikvariska upptäckter, men de som påträffades redovisas i ett separat avsnitt.

Med utgångspunkt från Överintendentsämbetets årliga syner av Domstolsbyggnaden samt förslag till åtgärder kan man härigenom ana vilka material och kulörer som genom åren använts till de delar av byggnaden som nu berörs:

1852

Fasadens vita fogar tas bort och omfogning sker med fogbruk i samma kulör som fasaden.

1853

Fönster målas i ljus oljefärg.

1856, 1857, 1858

Alla fogar fylls med murbruk av alunskiffermjöl (vilket skapat ett hydrauliskt bruk).

1858, 1859

Alla fönster målas utvändigt med ljusgrå oljefärg.

Detalj från den södra fasadens nedre del under fönster nummer 12. Här framkommer mursprickor, olika fogar, stenhuggarmärken och stenmaterialets skiftande karaktär och kulör. Partiell omfogning har gjorts vid många tillfällen genom historien och de olika skedena är knappast möjliga att fastställa.

1871

Fönstren i dåvarande rum 5 (nu fönster nummer 15 och 16) har karmunderstycken som är rötskadade och som byts ut.

1872

Alla fogar bör ”strykas” med cement och färgas i likhet med förutvarande.

1882

Alla listverk beläggs med cement med lutning samt omfogning.

1885

Alla fönster målas utvändigt.

1890

Fasadernas cementfogar lagas.

1897

Fönsterbleck och betäckninglister ommålas med svart oljefärg. 15 fönsterluster får nya fönster.

1923, 1928

Vittrad sten borthugges och ersätts.

1924

Alla järnluckor målas med svart färg.

1925

Fem ytterdörrar målas i befintlig grå ton.

Det förekommer en del inristningar i stenfasaden, men dessa sitter i regel nedtill och är möjligt att undersöka och dokumentera utan ställning.

Den södra fasaden inför igångsättning av arbetena.

Beskrivning inför åtgärder

Domstolsbyggnadens fasader utgörs av kvaderhuggna block av Vättersandsten. Större delen av stenmaterialet i den södra fasaden är i god kondition. Några enstaka stenar förefaller vara utbytta, troligen under 1900-talet att döma av en något annorlunda yta med tydlig räffling.

Fasadens fogar är blandade genom att de utförts med olika bruk. Variationen består både i kulör och hårdhet. En del har uppenbarligen en hel del cement inblandat. Vissa fogar är mörkgrå medan andra är betydligt ljusare. Ibland har bortfall hos kvaderstenarna fyllts upp med fogbruk vilket gett upphov till att fogarna ibland är utdragna över kvadrarna. Fasadstenarna har också olika utseende genom att det finns något som kan uppfattas som en smutsslöja, särskilt vid hörnkedjornas prismatiska dekorhuggningar och på den södra portalomfattningen.

Till höger: Parti av den södra fasaden med fogar i olika kulörer.

Detalj av den södra fasaden med den östligaste fönsteraxeln.

Fönstren är av fyrluftstyp och de är spröjsade. Fönstrens kraftiga karmar sitter något indragna från murverkets yttre liv. Mellan fasadens kvadrar och fönsterkarmarna finns en bred fog som sluttar från stenfasadens yttre liv mot karmarnas sidor. Dessa fogar är överlag mörka och cementhaltiga.

Fönstren är försedda med fönsterbleck av galvaniserad plåt. Dessa finns på karmöverstyckena, på tvärposterna och på karmbottenstyckena. Fönstersnickerierna är målade i en grön kulör, NCS S 6020-G30Y.

Inför fasadrestaureringen hade AB Stenkonsivering Väst redan 2018 upprättat en omfattande dokumentation av samtliga fasaders skador och förslag till åtgärder. Den aktuella fasadens skadebild visas på sidan 9.

Vidtagna åtgärder

Omfogning och konservering

Byggnadsställningar restes för hela den södra fasaden. Dessa konstruerades så att det inte behövde göras några infästningar i fasaden.

Inledningsvis rengjordes fasaden med vatten och borstar. Även ångtvätt prövades. Dessa varsamma metoder innebar att en del av det som kunde upplevas som smutsslöjor inte försvann. Detta var acceptabelt både eftersom en hårdare rengöring skulle kunna inverka på stenarna och på grund av att smutsslöjorna eventuellt kunde vara en oxidering och därmed en önskvärd patina. Kring sockeln var den biologiska påväxten stor och därför sprayades med industrietanol (95%). Över huvud taget ligger marknivån något högt upp och täcker delvis profilerade stenar nedtill på sockeln.

I likhet vid de tidigare etapperna togs flertalet fogar bort, utom de som var särskilt stabila och hårda eftersom man riskerade att skada fasadstenen om man angripit fogarna för hårt.

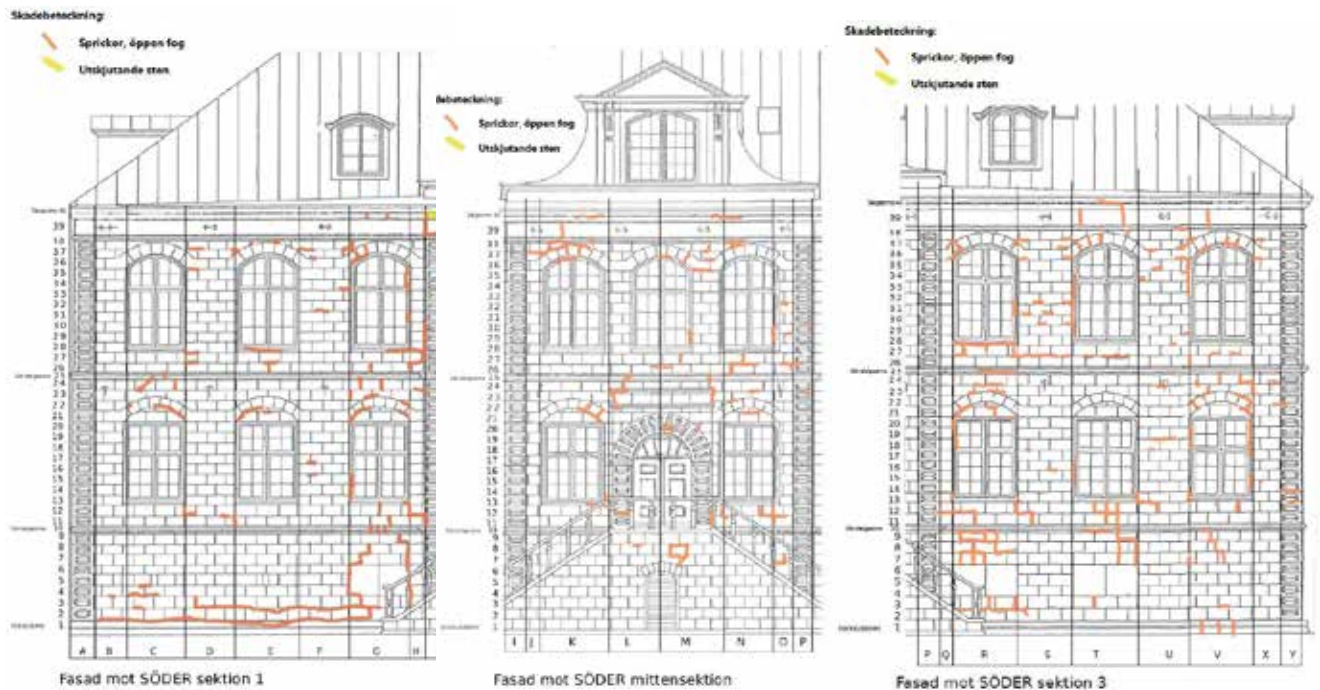
När fogarna var rensade i lämplig omfattning blåstes de ut med tryckluft. Inför etappen 2020 hade omfattande diskussioner förts och undersökningar av olika alternativ prövats. Därför hänvisas till den etapprapport som beskriver detta. Den nu genomförda fogningen gjordes med samma material och med samma metoder. Fogbruket var således Hydrauliskt kalkbruk, HK 308 NHL 3,5, 0–3 mm från AB Bösarps Grus & torrbruk, levererat av Bruks-specialisten. Detta bruk kan sägas vara ett medelhårt hydrauliskt kalkbruk.

De resta byggnadsställningarna uppfördes helt utan infästningar i den känsliga fasaden.

Exempel på rensade fogar och delvis skadad sten invid ett fönster (nr 5).

Utdrag ut AB Stenkonservering Västs utredning. Ritningen visar den södra fasadens tre sektioner med inritade skador.

Ritning som anger den fönsternummering som används i denna rapport.

Bilden visar den vinklade fog som lades mellan fönster och murverk i enlighet med tidigare etapper.

Även gliporna mellan fönsterkarmarna och murverket fogades med detta bruk. Här gjordes samma förändring som på den östra gaveln genom att de från murverkets yttre kant sluttande fogen mot karmens yttre kant i stället utfördes i vinkel, se illustration. Vid omfogningen av fönstren lades tjärad lindrev (från Claessons trätjära AB) som tätning mellan mur och karm.

Portalomfattningen kring den södra ingången hade till stor del fogar som bibehölls. Dessa hade en mörkare kulör än de nya. Därför diskuterades om just de nya fogarna kring ingången skulle göras enhetliga genom att de nytillkomna fogarna skulle göras något mörkare. Efter övervägande beslutades att inte göra undantag utan att använda det nya brukets beslutade kulör även här. En motivering är att det är klokt att hålla fast vid den beslutade kulören och att på lång sikt och successivt låta den ersätta äldre mörkare fogar.

All fogning företogs på så sätt att där fogarna var djupa bottnades fogen först med det aktuella fogbruket innan den slutliga ytfogen skapades. När fogbruket torkat en stund drogs fogen med en träpinne. Därefter skedde eftervattning.

Den södra fasaden bedömdes ha något mer omfattande stenskador än de tidigare etapperna med gavlarna. När upplagning av fasadsten blev aktuellt användes ett stenlagningsbruk (Lithomex Stenlagningsbruk från Målarkalk AB) som färgades in i den omkringliggande stentyntans kulör. När sten behövde limmas användes Billy's stenlim från Stenteknik i Stockholm HB.

Ovan: En lös sten mellan fönster 7 och 15 återinmurades i fasaden.

Till vänster: Delar av en lös sten över portalen passas åter in i murverket och limmas.

Ett par stenar i fasaden var lösa. En sten mellan fönster nummer 7 och 15 var lös och förskjuten. Den återmonterades. Även en sten över entrén, i det horisontella bandet var helt lös och fick åter limmas och muras in.

Stenfasadens kraftiga, profilerade trästock, som ligger ovanpå murverket, åtgärdades också. Att åstadkomma en varaktig fog mellan ett murverk och en träkonstruktion kan innebära svårigheter vad gäller hållfastheten. Vid den första etappen prövades därför att lägga en tillskuren remsa av tjärpapp mellan den nya fog som lades överst på murverket och trägesimsen. När olika rörelser uppstår finns det redan en anvisning så att rörelserna tas upp av mellanrummet mellan tjärpappen och träet. Denna lösning användes inte vid den nu genomförda etappen, eftersom den ansågs obehövlig. Trägesimsen bedömdes dock delvis vara rötskadad och dessutom delvis förskjuten ut från fasaden. Ifyllning av skador förefaller

Ovan: Gamla rötskador hade medfört att stocken i takfoten givit upphov till glipor.

Till vänster: En av stockarna föreföll ha rubbats ur sitt tidigare läge, men denna skada kan vara gammal. En träskiva hade vid något tillfälle fästs mellan stockändarna.

Ovan: Glipan mellan taklisten och undertakets brädor var ställvis så stor att ett nät kom att placeras där för att undvika insekter och fåglar.

Till höger: Parti av den omfogade delen upptill på fasaden.

gjorts med kitt eller bruk. En sakkunnig timmerman – Gunnar Zackrisson, Svensk Byggtradition Småland AB – fick därför göra en bedömning av stockens kondition. Detta föranledde inga omedelbara stabiliserande åtgärder, men skall hållas under uppsikt. Detta gäller särskilt om yttertaketets plåt skall läggas om och bättre förutsättningar för inspektion ges. En särskild rapport upprättades av arkitekten.

Det upptäcktes glipor vid takfoten och senare även ett stort getingbo på kattvinden. För att hindra insekter att ta sig in sattes en remsa metallnät upp på trägesimsens allra översta del så att glipan kunde täckas. Detta blev knappast synligt från marknivån.

Slutligen målades trägesimsen med linoljefärg i befintlig grön kulör, NCS S 6020-G30Y.

Arbetena med stenkonsivering och fogning utfördes av AB Stenkonsivering Västs konservatorer och murare.

Exempel på omfogat fasadparti där riskabla skiktningar i stenen inte skrotats utan skyddats av en fogning över skiktningen så att vatten inte tränger in.

Fönster

Tidigare etapper har inte omfattat några avsevärda åtgärder på fönstren, men på den södra fasaden kunde fler skador konstateras.

Fönster nummer 6 och 7 hade rötskador i karmbottenstyckena som fick lagas i helt eller delvis med nytt virke.

Fönster nummer 16 hade deformerats genom att den övre delen böjde sig ut från fönsterhålet. Detta hade lett till rötskador som fick lagas med nytt virke. Det befintliga överstycket var av fur och det nya gjordes av samma träslag. Äldre markisbeslag återmonterades på det nya överstycket. Fogen mellan fönster och murverk fick anpassas till fönstrens deformation.

Detalj av det fönster (nr 16) som var deformerat och där dess övre del sköt ut mot fasadlivet och där rötskador uppstått.

Under arbetena togs frågan om glasning upp. Enstaka glas är så grönaktiga och har så ojämn karaktär att de möjligen kan vara särskilt gamla, men troligare är mer sentida katedralglas. Frågan om att byta ut dessa mot glas som mer följer den allmänna karaktären dryftades, men slutligen valde man att bibehålla dessa befintliga glasrutor. För den som inte specialstuderar glasen är detta knappast något man tänker på.

Samma fönster som ovan, men här har karmöverstycket bytts ut mot ett nytt och fästet till en tidigare markis återplacerats.

Fönsterbleck

Någon total fönstermålning ingick inte i denna etapp, men eftersom omfogningen mot fönstren skedde passade man på att måla även fönsterkarmarna samt fönsterblecken.

Fönsterblecken hade något varierande konstruktion. Målet var att inte behöva demontera dessa eftersom de då riskerar att böjas och skadas. I stället fick en plåtslagare göra en översyn och böja rätt blecken och se över spikinfästningen i karmbottenstyckena. Från fogningsentreprenören föreslogs att bleck skulle demonteras och ersättas med nya likadana eftersom detta skulle rationalisera fogningsprocessen under fönstren. Så gjordes emellertid inte.

När arbetena på den östra gaveln genomfördes noterades att fönsterblecken hade olika utformning och tillhörde två olika generationer här och på övriga fasader. En version är försedd med en plåt som löper från karmbottenstyckets överdel, mellan karm och båge, och som vinklar ner och täcker övre delen av det nedre blecket. Denna senare bedömdes vara yngre än andra. Denna konstruktion kunde på den södra fasaden konstateras på alla fönster i bottenvåningen samt på fönster nummer 1 och 2.

Denna tvärpost illustrerar den på den södra fasaden vanligaste lösningen för fönsterblecken. Ett utskjutande fönsterbleck med svagt vinklad kant täcks närmast karmen av en plåt som når in under bågbottnestycket. På bilden syns också den typ av infällda vinkelbeslag som förekommer på fönster nummer 4 och 5.

På karmöverstyckena sitter i dag bleck som i den övre våningen följer fönstrets välvda överdel. I den inre delen avslutas de med ett uppvik, men inte någon putskant. På tvärposterna sitter bleck som även har ett vinklat bleck som löper från karmbottenstyckets övre sida ner över det nedre blecket. Nästan alla plåtar var i god kondition och bibehölls och målades. Ett fönsterbleck hade hål som fick lödas. Fönster nummer 3 saknade bleck på tvärposten och ett nytt sådant tillverkades och utformades i likhet med grannfönstrens plåtar.

Ankarjärn och ankarslutar

Ombyggnaden omkring 1780 var föranledd av att hela byggnadens konstruktion var på väg att kollapsa. Takkonstruktionen tryckte ut ytterväggarna så att de lutade utåt. Vid ombyggnaden var det nästan bara ytterväggarna som fick stå kvar och dessa säkrades vid ombyggnaden med kraftiga ankarjärn och ankarslutar. Dessa har i någon mån kompletterats med ytterligare ankarjärn från senare tider.

Inför arbetena var järnen i god kondition. Målningen var emellertid anfränt och det fanns enstaka synliga rostangrepp. De tidigare målningsbehandlingarna har gett upphov till vissa färgfläckar på stenfasaden. När ankarjärnen på den östra gaveln skulle målas diskuterades kulörfrågan grundligt. Nu användes samma färgtyp och kulör som tidigare, det vill säga linoljefärg i NCS S 8502-Y.

Övrigt

Helt nära yttertrappans östra trapplopp fanns ett i iögonfallande ventilationsrör av gjutjärn. Detta passerade en plåtavtäckd gesims. Detta rör sågades av för att göra det lägre och det kommer eventuellt kunna tas bort i framtiden. En ny avslutning upptill har ännu inte ordnats.

En sentida så kallad skvallerpegel satt på fönster nummer 12 för att bevaka entréns utsida. Denna spegel demonterades.

Under arbetenas lopp inträffade Arkitekturdagarna i Jönköping. Projektets arkitekt och antikvarie uppmärksammade Domsstolsbyggnadens historia och aktuella arbeten genom välbesökta allmänna visningar.

Kulturhistoriska iakttagelser

Numrering av valvringstenar och inskriptioner

Vid 1780 års ombyggnad förstörades fönstren i övervåningen genom att fyllningen under valvslagningen togs bort. Härigenom blev fönstren försedda med stickvalv. Vid arbetena både på den östra och västra gaveln upptäcktes numrering av valvringens stenar med rödkrita – 1, 2, 3 osv. Denna märkning kan möjligen vara en rest efter 1780 års arbeten, men eftersom märkningen fanns just på valv som uppvisade instabilitet kan det vara frågan om att valven demonterats vid senare tillfällen och sedan återmonterats. Liknande numrering återfanns på något enstaka fönstervalv på sydfasaden. Fönster nummer 16 hade siffran 2 markerad på mittsten närmast över fönstret. Att så få siffror påträffades på den södra fasaden kan bero på att valvslagningarna varit mer stabila och inte behövt demonteras i efterhand. Det kan också bero på att sydsidans fasad varit mer utsatt för väder och vind och att märkningen därför utplånats efter hand.

I en fog påträffades två hasselnötter. Hur och när de hamnat där är oklart.

Ankarjärn med färgspill sedan tidigare. Dessa målades svartaktiga.

Ventilationsröret som kapades

Siffran 2 inritad till vänster på den nedre mittstenen.

Ovan: Sten på sockeln märkt med året 1860.
Till höger: Denna sten är märkt med ett stenhug-
garmärke i form av ett bomärke samt året 1668.

Det finns inristade inskriptioner i stenfasaderna, förutom stenhug-
garmärkena från 1600-talet. Inga andra inskriptioner upptäcktes
på högre nivåer, men det förekommer vid marknivå.

Fönster

En del karmbottenstycken föreföll vara utbytta tidigare. Detta
gällde för fönster nummer 1 (troligen), 4 (delvis), 5 (troligen).
Fönster nummer 15 och 16 har arkivuppgifter som gör gällande
att karmbottenstyckena bytts ut i början av 1870-talet.

Flertalet fönster har tydligt synliga hörnbeslag, antingen kon-
turerade eller av en mer stram klassicistisk modell. Däremot hade
fönster nummer 4 och vissa fönsterbågar i fönster nummer 5 in-
fälda, utvändiga och raka hörnbeslag. Detta kan ha att göra med
åtgärder i samband med att trapphuset förändrades på 1860-talet
och ett särskilt rum skapades för presidenten (halva rum 118).

Ovan: Fönster nummer 5 och 6 har en annan kon-
struktion där plåten stöter mot karmens framsida
med ett uppvik.
Till höger: Detta fönster (nr 4) visar den vanligaste
lösningen där plåtavtäckningen ligger ovanpå karm-
överstycket.

Fönster nummer 4 och 5 skiljde sig också på andra sätt åt jämfört
med övriga fönster. Här går tvärposten i liv med de övriga fön-
stersnickerierna, medan övriga fönster har något utskjutande tvär-
poster. Plåtavtäckningen var också något annorlunda än de övriga.

De välvda plåtavtäckningarna upptill på övervåningens fönster hade olika konstruktion. Flertalet av dessa var lagda ovanpå karmöverstyckets ovansida och skyddade således hela överstycket. Fönster nummer 5 och 6 hade däremot plåtar som var fästa mot karmöverstyckets utsida. Dessa två fönster ger trapphuset dagsljus. Det kan vara så att den vanligaste av dessa två lösningar förutsätter att fogen mellan karm och murverk är öppen, medan den senare lösningen använts när fogen inte varit öppen. Detta kan sammanfalla med den stora ombyggnaden av trapphuset på 1860-talet.

Fönster nummer 9 skilde sig från de övriga genom att karmbottenstycket hade en senare plåt som var instucken i ett spår i bottenstycket. Plåten var fäst med så kallade torx-skruvar. Denna konstruktion bibehölls men skruvarna byttes ut mot spikar.

Det är värt att påpeka att byggnadens vårdprogram anger generella dateringar till flera fönster. Fönster som är försedda med klossar där spröjsar korsar varandra har antagits vara från 1780 eftersom detta är en utformning som förekom vid denna tid. Senare studier av arkiverade årliga besiktningar från 1800-talets mitt och framåt visar att många fönster lagats, kompletterats och bytts ut kontinuerligt. Man tycks då ha kopierat 1780-talsutformningen. Fönstrens detaljutformning kan således vara något vilseledande vid en datering. På vissa fönsterkarmar upptäcktes markisfästen. Tydliga markisfästen upptäcktes på fönster nummer 1–4. Mindre fästen upptill på fönstren och öglor längre ner fanns på fönster nummer 7, 8 och 9. Fästen med öglor långt ner på karmsidorna iaktogs på fönster nr 11, 15, 16 och 17.

Fönster nummer 9 var det enda som hade en i karmbottenstycket infälld plåt fäst med torx-skruvar inför arbetena.

Fönster nummer 1–4 hade samma typ av markisfästen. Bilden visar fönster nummer 2.

Sammanfattning

Under sommaren 2024 genomfördes en restaurering av den södra fasaden på Domstolsbyggnaden vid Göta hovrätt. Arbetena omfattade i första hand konservering och omfogning av stenfasaden och ommålning av fasadens ankarjärn och ankarlutar. Vidare inleddes ommålningen av fasadens fönster genom att karmarnas utsidor skrapades och målades samt fönsterblecken sågs över.

Den södra ingången efter avslutade arbeten.

Administrativa uppgifter

RAÄ:s dnr:	RAÄ-2020-1421
Jönköpings läns museums dnr:.....	2024-161
SFV:s dnr:	1185/24
Byggherre:.....	Statens fastighetsverk/teknisk förvaltare David Eriksson
Projektledare:.....	Tengbom/arkitekt Gunilla Gus- tafsson
Totalentreprenör:	Byggbolaget Peter & Morgan AB
Entreprenör, fogning mm:.....	AB Stenkonservering Väst
Entreprenör, måleri, fönstersnickeri:.....	L Magnussons måleri i Hjo AB
Entreprenör, plåt:	Wahlunds plåtslageri AB
Antikvarisk medverkan:.....	Anders Franzén
Rapportansvarig:	Anders Franzén
Rapportgranskning:.....	Mikael Nordström
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Jönköpings kommun
Stad/socken:	Jönköpings stad
Fastighetsbeteckning:.....	Arkivet 1

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv

Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum (JLM)

Handlingar rörande Göta hovrätt

Riksarkivet, Marieberg (RA)

Överintendentsämbetet, huvudarkivet: F I bac:15

Landsarkivet i Vadstena (VLA)

Göta hovrätt, huvudarkivet: Handlingar angående hovrättens hus, tomter och inventarier, 1873–1916, 1927–47, F II:4.

Otryckta källor

Göta hovrätt. Vårdprogram för Göta hovrätt 2012, F003. Statens fastighetsverk

Tryckta källor och litteratur

Franzén, Anders (2016). *Göta hovrätt: rättvisans hemvist under fyra sekel.* Jönköping: Jönköpings läns museum

Franzén, Anders (2020). *Göta hovrätt, Domstolsbyggnaden, F003001. Antikvarisk medverkan i samband med omfogning av den östra fasaden.* Jönköpings läns museum, byggnadsvårdsrapport 2020:09.

Under sommaren 2024 genomfördes en restaurering av den södra fasaden på Domstolsbyggnaden vid Göta hovrätt. Arbetena omfattade i första hand konservering och omfogning av stenfasaden och ommålning av fasadens ankarjärn och ankarslutar. Vidare inleddes ommålningen av fasadens fönster genom att karmarnas utsidor skrapades och målades samt fönsterblecken sågs över.

